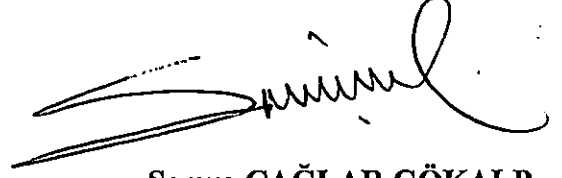

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Bitlis ve ilçelerinin genel sorunlarının tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 115 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması gereğini arz ve teklif ederiz.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

GEREKÇE

TÜİK'in 2022 Gelir Dağılımı İstatistikleri ve İşgücü İstatistikleri verilerine göre ülke ortalamasının yarısından bile az gelir (23 bin 063 TL) ve ülke ortalamasının neredeyse iki katı işsizlik oranı (%19,2) ile Bitlis ekonomik göstergelerde en kötü iller arasında yer almaktadır. Bitlis ilinde başta gençler ve kadınlar olmak üzere işsizlik ve yoksulluk çok büyük bir sorun haline gelmiştir. Sanayii ve ticaret alanlarında yatırımın neredeyse hiç olmadığı kentte yurttaşlar göç etmek zorunda bırakılmaktadır. Bu durum aynı zamanda intihar vakalarında da artışa sebep olmaktadır. Kadınların işgücüne katılımı bilinçli olarak engellenmekte, sosyal hayattan soyutlanmaktadır.

Bitlis ve Tatvan Belediyeleri başta olmak üzere Bitlis ve ilçelerindeki belediyeler yolsuzluk ve usulsüzlüklerle sık sık gündeme gelmektedir. İhalesiz yapılan işler, belediyelere personel olarak alınan yakınlar, yapımına başlanıp daha sonra ihaleye çıkılan işler, belediyeye ait neredeyse bütün taşınmazların satılması, taşınmazların satışında yapılan usulsüzlükler, Bitlis merkezde çok büyük maliyetlerle yapılan çarşının su baskınları, çökmeler vs gibi sebeplerden işlevsiz durumda olması gibi birçok konuda sayısız iddia ve suçlamalar bulunmaktadır. Ayrıca Tatvan Belediyesindeki usulsüzlükler haber yaptığı için 17 Haziran 2023 tarihinde gazeteci Sinan Aygül belediye başkanının korumalarının saldırısına uğramıştır.

Bitlis coğrafyası askeri operasyonlar, rant uğruna kesilen ağaçlar, çıkan yangınlara müdahalede yaşanan eksiklikler gibi birçok sebepten ağır bir tahribata uğramaktadır. 2023 yaz aylarında yürütülen askeri operasyonlarda köylülerin ekili arazileri, binlerce yıllık ağaçlar, çok sayıda meyve ağacı da dahil ciddi bir ekolojik tahribat yapılmıştır. %65'i Bitlis sınırlarında olan Van Gölü'nün kuraklık sebebiyle suyunun çekilmesi, artırılmadan göle dökülen atıklar sebebiyle yoğun bir kirliliğin ve kokunun oluşması hem günlük hayatı olumsuz etkilemekte hem de birçok kuş ve balık türünün yok olmasına sebep olmakta, doğal yaşama zarar vermektedir. İl doğası

itibariyle oldukça ciddi bir potansiyele sahip olmasına rağmen turizme yatırım yapılmamaktadır.

Bitlis tütününü dünya ölçeğinde kalitesini kanıtlamış, ülkenin en kaliteli tütününü olmasına rağmen yıllardır çıkarılan kanunlarla Bitlis'te tütün ve tütüncülük ulusal ve uluslararası sermayelerin çıkarları doğrultusunda bitme noktasına getirilmiştir. Tek fabrikası olan tek el fabrikası kapatıldı, binlerce emekçi işsiz kalarak, çoğu göç etmek zorunda bırakıldı. İlin tek üretim alanı olarak görülen fason üretim yapan tekstil atölyelerinde kadınlar ucuz işgücü olarak çalıştırılmakta ve bu alana sıkıştırılmaya çalışılan kadınların girişimci olarak iş hayatına katılımı desteklenmemektedir.

Bitlis ilinde sık sık ilan edilen askeri yasak bölge, özel güvenlik bölgesi ve sokağa çıkma yasakları yaşamı oldukça olumsuz etkilemekle beraber tarım ve hayvancılığı bitme noktasına getirmiştir. En son örnekleri olarak 2023 Temmuz ve Ağustos aylarında Bitlis'in Hizan ve Tatvan ilçelerine bağlı köylerde ilan edilen yasaklar ile köylüler, yaşam kaygısının yanında geçim kaygıları ile de karşı karşıya bırakılmıştır.

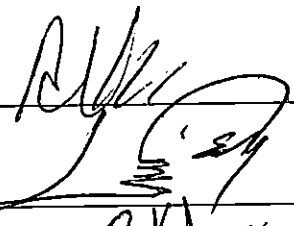
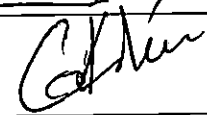
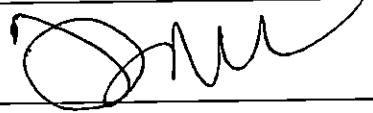
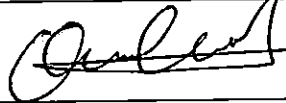
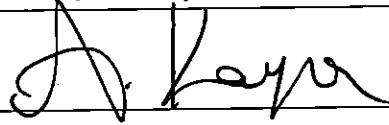
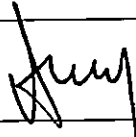
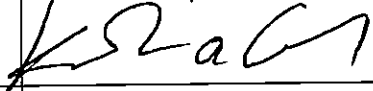
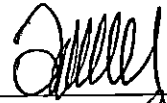
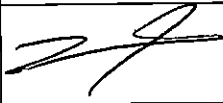
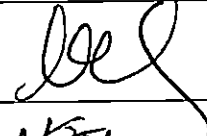
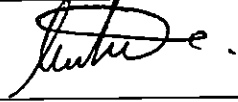
Sağlık alanında Bitlis genelinde sağlık personeli eksikliği, hastane yemekhanelerinde hijyenden yoksun yemeklerin verilmesi, siyasi saiklerle liyakatsiz atamaların yapılması gibi birçok sorun yaşanmaktadır. TÜİK 2022 verilerine göre %13,3 ile en yüksek bebek ölüm hızının olduğu illerden biri olmasına rağmen Kadın-Doğum polikliniklerinde uzman eksikliği bulunmaktadır.

Bitlis ilinde ücretli öğretmenler ile öğretmen eksikliği kapatılmaya çalışılmakta, idarecilik sınavında mülakat sistemi kullanılarak liyakatsiz atamalar yapılmaktadır. Ayrıca okullar personel eksikliğinin yanında fiziki koşullar açısından oldukça yetersiz kalmaktadır.

Bitlis genelinde ulaşım, temiz suya erişim, kanalizasyon, enerji altyapısı gibi temel hizmetlerin yetersizliği veya yokluğu yaşanmaktadır. Yapılmayan veya yıllardır tamamlanmayan bozuk yollar, ciddi kazalara sebep olan kavşaklar Bitlis'te yaşamı zorlaştıran diğer bir husustur. Bu anlamı ile başta köyler olmak üzere sıkça halkın siyasal tercihlerine göre kamu hizmeti alıp almayacağını belirlediğine dair bilgiler gelmektedir.

Halkın anadilinde hizmete ve kültürel faaliyetlere erişimi yoktur. Kentte, atanan kayyımların Kürtçe tabelaları kaldırması, Kürtçe tiyatroların yasaklanması gibi uygulamalar ile anadiline karşı düşmanca bir tutum yerleşik hale getirilmiştir.

Bitlis ilinin bahsi geçen ağır ve kronik sorunlarının araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi için araştırma komisyonu kurulmasını arz ve talep ederiz.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9			
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	